

Judikatura Evropského soudu pro lidská práva v oblasti problematiky „translidí“¹

Autor: JUDr. Tomáš Doležal, Ph.D., LL.M.

Pracoviště: Kabinet zdravotnického práva a bioetiky, Ústav státu a práva AV ČR, v.v.i.

Abstract: ECHR case law on the issue of transgender significantly affects legal discourse in each country, and the rights of transsexuals seems to be moving towards innovative, open attitude towards transsexuals. This approach can be demonstrated in the expanding interpretation, in particular, of Article 8 and Article 12 of the European Convention on Human Rights. In the interpretation of Article 8 of the ECHR the attitude has shifted from highly restrictive approach which kept the primacy of national legislation, to the relatively neutral approach, which interpreted the negative protection of private life and to the extensive approach which on the other hand opened access to an active understanding of private life as expression of autonomy and self-realization. Similarly, in the interpretation of Article 12 relating to family life, the ECHR case law has significantly changed when it shifted from the initial position in which the Court held that the right to marry and found a family extends only to a person of the opposite sex determined on the basis of biological criteria to a more open approach according to which the right to marry extends also to those who can not or do not intend to start a family. This led to the separation of the unity of law on marriage and family rights.

Key words: ECHR, Goodwin, jurisprudence, evolutive approach, family life, transgender, transsexuality

¹ Tento článek byl vypracován s podporou GAČR P408/12/2564

1. Úvod

Judikatura ESLP v oblasti problematiky translidí významným způsobem ovlivňuje právní diskurs v jednotlivých státech. V recentní době zaujala k postupu v oblasti transgender a transsexuality tzv. inovativní či evolutivní přístup². Při pohledu na interpretaci zejména článku 8 a článku 12 Evropské úmluvy o lidských právech, můžeme spatřit postup od restriktivního přístupu, kdy ponechával národní zákonnou úpravu v diki jednotlivých států³, přes relativně neutrální přístup, který interpretoval negativní ochranu soukromého života⁴, až přes extenzivní přístup, jenž naopak otevíral přístup k aktivnímu chápání soukromého života jako vyjádření autonomie a umožnění seberealizace každého člověka⁵. Jedním z přelomových okamžiků v této oblasti jsou rozsudky ve věci Goodwin vs Spojené království a I vs Spojené království. Interpretace článku 8 se posunula od prosté ochrany před zásahem státní moci až k pozitivní garanci práva jednotlivce rozhodovat o svém vlastním životě. Soukromý život je prostorem člověka pro vlastní seberealizaci, což v sobě implikuje i pozitivní povinnost státu přijmout a uvést do života opatření k ochraně práv jednotlivce.⁶ Podobně v oblasti výkladu článku 12 týkajícího se rodinného života se judikatura ESLP výrazně posunula. Paradigma, spočívající v restriktivním názoru⁷, že práva uzavřít manželství a založit rodinu mohou mít pouze osoby opačného pohlaví určeného na základě biologických kritérií, se zejména od rozhodnutí Goodwin vs Spojené království a I vs Spojené království proměnilo. Podle těchto rozhodnutí se práva uzavřít manželství mohou stěžovatelé domáhat i v případech, kdy nehodlají či nemohou založit rodinu.⁸ Toto oddělení jednoty práva na uzavření manželství a práva na rodinu je důsledkem zmiňovaného evolutivního přístupu ESLP.

2. Judikatura ESLP v oblasti problematiky translidí

Rees vs. Spojené království (AN 9532/81, 17.10.1986)

Jedním z prvních případů, ve kterém se ESLP zabýval právy transsexuálních jedinců je případ Rees versus Spojené království. V tomto případě transsexuál FtM (žena transformovaná na muže) podával stížnost na to, že Spojené království nezměnilo úřední záznam o jeho pohlaví v Generálním registru, ačkoliv podával oficiální žádost a v ostatních dokumentech (včetně pasu) byla jeho mužská identita respektována. Vzhledem k tomu, že rodný list je úředním dokumentem, který upravoval právní status

² Srovnej CAMBELL, A., LARDY, H. Transsexuals – the ECHR in Transition?, Northern Ireland Legal Quarterly, 54(3), s.209-253, 2003.

³ Rozsudky Rees vs. Spojené království ze dne 17.10.1986, Serie A-106, Cosey vs. Spojené království ze dne 22.4.1997, Serie A-184.

⁴ Rozsudek B. vs. Francie ze dne 25.3.1992, Serie A 232-C.

⁵ Rozsudek Christine Goodwin vs. Spojené království /GC/ ze dne 11.7.2002, ESLP 2002-VI a I vs. Spojené království /GC/ ze dne 11.7.2002, ESLP 2002-VI

⁶ Např. Rees proti Spojenému království, či Cossey proti Spojenému království

⁷ Rees proti Spojenému království, Cossey proti Spojenému království a Sheffield a Horsham proti Spojenému království

⁸ *Evropská úmluva o lidských právech: komentář*. 1. vyd. [Praha]: C.H. Beck, 2012. xxvii, 1660 s. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-365-3, s. 1178.

žadatele. Stěžovatel zejména poukazoval na nesnáze, které jsou spojeny s důsledky neuznání jeho pohlavní identity v běžném životě, když je i nadále veden v rodném registru jako žena.

Soud v daném případě neshledal porušení čl. 8, když konstatoval, že neexistuje pozitivní závazek státu zasahovat do záznamů v registru, tj. nelze zpětně měnit pohlaví v rodném registru. Vedení jedince, který podstoupil operativní změnu pohlaví v rodném listě v jeho původním biologickém pohlaví, není zásahem do práva na soukromí. Soud poukázal na to, že v Spojeném království neexistuje integrovaný systém registrace právního statusu občana, pouze registr zaznamenávající narození, svatby, smrti a adopce. Tento registr má historický charakter, tj. nedochází v něm ke změnám jindy než při specificky určených situacích. Soud přihlédl také k tomu, že ke změně jména a příjmení, či změnám v jiných dokumentech dochází ve Spojeném Království bez zjevných potíží, a dále pak k tomu, že Velká Británie uhradila stěžovateli operativní léčbu vedoucí ke změně pohlaví. Soud tak konstatoval, že odmítnutí změnit původní zápis v registru narození nelze považovat za zasahování do soukromého života osoby ve smyslu čl. 8 Úmluvy.

Stěžovatel dále napadal fakt, že podle stavu právního řádu ve Spojeném království nemůže platně uzavřít manželství se ženou, což bylo podle něho v rozporu s článkem 12 zaručujícím právo právo na uzavření manželství. Soud ovšem interpretoval ustanovení čl. 12 Úmluvy tak, že se v ní má na mysli manželství v tradičním smyslu mezi dvěma osobami biologicky odlišného pohlaví. Oddanost tradičnímu pojetí manželství je dostatečným důvodem k pokračování v aplikaci biologických kritérií.

Podle disentního stanoviska soudců Bindschedlera-Roberta, Russa a Gersinga pokud stát přiznává přeoperované osobě právo na změnu jména a příjmení, měl by se více snažit, aby jeho nová sexuální identita byla respektována. Jakkoliv soudci v disentním stanovisku nedospěli k tomu, že by stát měl měnit záznamy v historickém registru narození, domnívali se, že v tzv. „malém“ certifikátu, který by neobsahoval jeho předchozí legální status.

***Cosey vs Spojené království* (AN 10843/84, 27.9.1990)**

V případě Cosey vs Spojené království stěžovatel MtF (muž-na-ženu) po operativní změně pohlaví podal stížnost, protože stát i přes to, že finančně podpořil jeho operativní změnu, odmítl učinit změnu záznamu v registru narození a v osvědčujícím certifikátu, čímž porušil článek 8 Úmluvy a článek 12 Úmluvy, když odmítl uznat za platné jeho manželství s osobou mužského pohlaví.

Soud ovšem v daném případě neshledal nová fakta a dospěl tak ke stejnému rozhodnutí jako v případě Rees vs. Spojené království. Soud zejména konstatoval, že v souladu se zachováním potřebné rovnováhy mezi zájmy společnosti a zájmem jednotlivce nelze na základě interpretace článku 8 založit pozitivní povinnost státu garantovat zákonné uznání nového statusu post-operativních transsexuálů. Podobně soud neshledal porušení článku 12 s odkazem na to, že v konceptu manželství chápaného jako tradiční spojení jedinců opačného biologického pohlaví nedošlo k žádným změnám.

Z hlediska tzv. evolutivního přístupu je však zajímavé zejména disentní stanovisko soudce Martense. Jeho základní premisa vychází z těchto zásad:

„2.2 If a transsexual is to achieve any degree of well-being, two conditions must be fulfilled:

1. by means of hormone treatment and gender reassignment surgery his (outward) physical sex must be brought into harmony with his psychological sex;
2. the new sexual identity which he has thus acquired must be recognised not only socially but also legally.“

Soudce Martens spatřoval v nerozpoznání nové identity stěžovatele zásah do jeho práva na soukromí, přičemž upozornil na to, že Soud jako poslední ochránce utlačovaných individualit by měl v takovém případě svým rozhodnutím pozitivně zasáhnout a určit povinnost státu, aby pozměnil svůj systém záznamů v registru. Podle jeho názoru došlo také k porušení čl. 12, když zejména nesouhlasil s názorem vysloveným Soudem, že pro manželství je nutné vycházet z biologického pohlaví určeného již při narození, které je neměnitelné.

B. vs Francie (AN 13343/87, 25.3.1992)

Určitým průlomem v interpretaci článku 8 je rozhodnutí ***B. vs Francie***. V tomto případě si stěžovatelka slečna B. (MtF) přála provdat se za svého přítele, přičemž v předchozím civilním řízení požadovala, aby soud konstatoval, že ačkoli byla v civilní matrice zaregistrována jako osoba mužského pohlaví, je ve skutečnosti ženského založení, dále aby prohlásil, že je ženského pohlaví, nařídil změnu jejího rodného listu a umožnil jí užívání ženských rodných jmen. Vzhledem k tomu, že jí nebylo vyhověno podala stížnost k ESLP.

V daném případě pak ESLP konstatoval zásah do práva na soukromí chráněného čl. 8. V případě, kdy stát odmítá uznat změnu identity, ačkoliv ve Francii na rozdíl od Velké Británie „jsou rodné listy koncipovány tak, že mohou být aktualizovány během celého života dotčené osoby“ (čl. 52 rozsudku), tj. bylo by možné, aby novou identitu občana respektoval stát i v úředních dokumentech.

Soud proto dospěl k závěru, na základě výše uvedených faktorů, které odlišovaly tento případ od případů Rees a Cossey, a aniž by bylo nutné se zabývat dalšími argumenty stěžovatelky, že se stěžovatelka denně dostává do situace, která jako celek není slučitelná s řádným respektováním jejího soukromého života. V důsledku toho, i když se přihlédne k rozsahu volné úvahy státu, nebylo dosaženo spravedlivé rovnováhy, které je třeba docílit mezi obecným zájmem a zájmy jednotlivce (viz výše odstavec 44), takže zde došlo k porušení článku 8.

Sheffield vs. Spojené království (AN 22885/93, AN 23390/94, 30.7.1998)

Ve věci Sheffieldová a Horshamová versus Velká Británie ovšem soud opět přitakal argumentaci v rozhodnutích Cosey a Rees. Případ byl předán Soudu jako dvě samostatné věci (Sheffieldová versus Velká Británie a Horshamová versus Velká Británie) Evropskou komisí pro lidská práva.

První žadatelka, slečna Sheffieldová MtF podstoupila operaci a změnila si dosavadní jméno na současné. Změna jména byla zanesena do jejího pasu a řidičského průkazu. Přestože nové jméno žadatelky bylo zaneseno do pasu a řidičského průkazu, její rodný list a další záznamy jí vedou pod jejím původním jménem a pohlavím.

21. Druhá žadatelka, slečna Rachel Horshamová, je britská státní příslušnice, narozená roku 1946. Žije v Holandsku od roku 1974 a získala holandské občanství naturalizací v září 1993.

Druhá žadatelka slečna Horshamová, taktéž MtF transsexuál, opustila Spojené království v roce 1971, protože se obávala toho, jaké důsledky by jí při neslo možné odhalení její transsexuální orientace. Potom žila v cizině jako žena. Žadatelka podala žádost, aby byl její původní rodný list ve Velké Británii změněn ve smyslu zápisu pohlaví jako ženské, což bylo zamítnuto. Slečna Horshamová poukázala na svou nedobrovolnou emigraci, přičemž poukázala na to, že by ráda vedla společný manželský život ve Velké Británii, ale tam by nemohla uzavřít platný sňatek.

ESLP respektoval svůj názor konstatovaný v rozhodnutí Rees vs. Spojené království, protože poukázal na podstatné rozdíly mezi právním systémem ve Spojeném království a Francii. Soud zároveň konstatoval, že ve věci transsexualismu v období od vyhlášení rozsudku Rees nedošlo „k žádnému významnému vědeckému pokroku, který by ho přiměl ke změně judikatury. Toto stanovisko potvrdil i v rozsudku B. proti Francii (1992), v němž poznamenal, že nezmizela veškerá nejistota, pokud jde o podstatu transsexuality, a že přetrvávají pochybnosti o legitimitě chirurgického zásahu. Pokud jde o právní vývoj po vyhlášení rozsudku Cossey, Soud v rozsudku B. uvedl, že mezi členskými státy Rady Evropy dosud neexistuje dostatečně široký konsensus, jak přistupovat ke komplexním právním otázkám souvisejícím se změnami pohlaví.“

X, Y a Z vs. Spojené království (AN 21830/93, 22.4.1997)

Negativní rozhodnutí učinil soud také v případě **X, Y a Z vs. Spojené království** (AN 21830/93, 22.4.1997).

Stěžovateli byli tři britští občané: X, transsexuální osoba FtM, paní Y žijící od r. 1979 v trvalém svazku s X, a Z, dcera, která se narodila v r. 1992 paní Y po umělém oplodnění prostřednictvím anonymního dárce spermatu. V únoru 1992 X požádal, aby byl zapsán jako otec do rodného listu Z. Ministr zdravotnictví mu sdělil, že pouze osoba biologicky mužského pohlaví může být zaregistrována jako otec. Z byla po narození zapsána v matrice pod příjmením X, avšak rubrika „otec“ nebyla v rodném listě vyplněna. Stěžovatelé se proto obrátili na ESLP s tvrzením, že bylo porušeno jejich právo na respektování rodinného života garantované čl. 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod. Stěžovali si dále na porušení čl. 14 v kombinaci s čl. 8, jakož i čl. 12 a 13 Úmluvy.

Soud shledal, že k porušení nedošlo. Ve svém rozhodnutí dovodil, že neexistuje žádný obecný evropský standard, který by v sobě zahrnoval povinnost státu uznat jako otce dítěte osobu, která není jeho biologickým otcem. Nicméně zároveň konstatoval, že vzhledem k tomu, že X jednal jako biologický otec Z v každém ohledu již od jeho narození, všechny tři stěžovatele spojuje rodinný život.

Goodwin vs. Spojené království (AN 28957/95, 11.7.2002) a I. vs. Spojené království (AN 25680/94, 11.7.2002)

Přelomovým rozhodnutím je rozhodnutí ve věci Goodwin vs. Spojené království. Stěžovatelka paní Christine Goodwinová, transsexuální osobou MtF, v říjnu 1990 podstoupila léčbu i chirurgický zákrok,

kteřé byly hrazeny. Stěžovatelka byla propuštěna ze zaměstnání ze zdravotních důvodů, přičemž uvádí, že skutečným důvodem rozvázání pracovního poměru byla její transsexualita. Podobné problémy měla i na novém pracovišti. Stěžovatelka poukázala na to, že při vícero příležitostech musela zvolit mezi předložením svého rodného listu a zřeknutím se určitých výhod, jež tomu jsou podřízeny. Ve své stížnosti proto tvrdila, že byly porušeny články 8, 12, 13 a 14 Úmluvy, a to z důvodu právní situace transsexuálů ve Spojeném království a obzvláště způsobu, jakým je s nimi zacházeno v záležitostech zaměstnání, sociálního zabezpečení a důchodů.

Soud posoudil stížnost jako důvodnou. V odůvodnění poukázal na psychologické aspekty stresu a odcizení, které vyvolává nesoulad mezi rolí, jakou operovaná transsexuální osoba přijímá ve společnosti, a postavením, jaké jí přisuzuje právo, jež odmítá uznat změnu pohlaví. Poukázal také na konflikt mezi společenskou realitou a právem, které transsexuální osobu staví do abnormální situace, jež v ní vzbuzuje pocity viny, ponížení a úzkosti. Soud byl také překvapen situací, *„že konverze pohlaví, která je prováděna zcela zákonně, nemá za následek plné právní uznání, jež by mohlo být považováno za konečnou etapu transformačního procesu, který je pro dotčenou osobu dlouhý a obtížný. Pro účely posouzení prováděného z hlediska článku 8 Úmluvy je na místě přisoudit význam koherentnosti administrativní a právní praxe ve vnitrostátním právním řádu. Pokud stát povoluje léčbu a chirurgický zákrok, jež umožňují úlevu v osobní situaci transsexuální osoby, financuje všechny nebo část operací a zachází tak daleko, že vydává souhlas s umělým oplodněním ženy žijící s transsexuálem (viz výše cit. X, Y a Z), pak se zdá nelogickým, když odmítá uznat právní implikace výsledku, k němuž tato léčba vede.“* Soud byl dále toho názoru, že od společnosti lze důvodně požadovat, aby přijala jisté nevýhody, a umožnila tak jednotlivcům žít v důstojnosti a úctě, ve shodě se sexuální identitou, jakou si zvolí za cenu značného utrpení. Co se týče interpretace čl. 12, ESLP konstatoval, že *„článkem 12 je chráněno základní právo muže a ženy uzavřít manželství a založit rodinu. Nicméně druhý aspekt není podmínkou prvního a nezpůsobilost manželského páru počít nebo vychovat dítě nemůže sama o sobě znamenat, že je zbaven práva uvedeného v první části tohoto ustanovení.“* Pokud čl. 12 výslovně mluví o právu muže a ženy uzavřít manželství, není nutné připouštět, že tato slova implikují nutnost určit pohlaví podle čistě biologických kritérií. Právo transsexuálů na rodinný život a manželství ovšem i nadále podléhají určitým omezením. V podobném smyslu pak vyznělo i např. rozhodnutí L. proti Litvě AN 27527/03, 11.9.2007.

Van Kück v. Spolková republika Německo (AN 35968/97, 12.6.2003)

V případě Van Kück v. Spolková republika Německo se stěžovatelka domáhala toho, aby jí byly proplaceny náklady na hormonální péči a část nákladů na chirurgickou operaci změny pohlaví, kterou podstoupila. Její požadavky byly zamítnuty z toho důvodu, že podle zdravotní pojišťovny se nejednalo o nutnou medicínskou léčbu, když stěžovatelka měla nejprve vyzkoušet extenzivní psychoterapii, a že si aplikací hormonálních léků bez medicínské porady svou nemoc (transsexuální poruchu) sama způsobila. Soud shledal porušení článku 6 a článku 8. Soud zejména poukázal na to, že sexuální identita je součástí práva na sebeurčení a stěžovatelka tak nemusela předem prokazovat, že je hormonální léčba nezbytně nutná.

Wena a Anita Parry vs. Spojené království (AN 42971/05, 28.11.2006)

Stěžovatelé byli manželi od roku 1960, společně měli tři děti. Jeden ze stěžovatelů podstoupil hormonální léčbu a následně i chirurgický zákrok směřující ke změně pohlaví. Podle národní legislativy (Gender Recognition Act 2004) mohl v takovém případě získat pouze přechodný certifikát potvrzující změnu pohlaví, plné uznání změny pohlaví by bylo možné dosáhnout pouze v takovém případě, že by jeho manželství bylo zrušeno nebo anulováno. Oba stěžovatelé chtěli ovšem i nadále zůstat partnery v manželství. Z tohoto důvodu podali stížnost, protože podle jejich názoru docházelo tímto způsobem k porušení jejich práv na soukromý život podle čl. 8 a na rodinný život podle článku 12. Soud takovéto porušení neshledal. V rozhodnutí uvedl, že ustanovení článku 8 a článku 12 nebyla porušena, protože systém práva Spojeného království umožňuje, aby partneři žili ve svazku registrovaného partnerství (civil partnership), které v sobě zahrnuje téměř ta samá práva jako práva partnerů v manželském svazku.

H. vs. Finsko (AN 37359/09, 13.11.2012)

V případě H. vs. Finsko stěžovatelka, MtF transsexuál podstoupil v roce 2009 operaci. Již v roce 2006 stěžovatel změnil své křestní jméno a změnil svůj pas i řidičský průkaz. V jeho případě však nedošlo ke změně identifikačního čísla, z něhož bylo patrné, že se jedná o muže. Zároveň bylo stěžovatelkou napadáno, že plné úřední (zákonné) uznání jeho nového pohlaví (gender) je podmiňováno transformací jeho manželství v registrované partnerství. Vláda uznala pochybení, kdy docházelo k narušení soukromého života v případě toho, že stěžovatelce nebylo přiznáno nové identifikační číslo. Co se týče článku 12 poukázala na to, že ve Finsku existuje možnost registrovaného partnerství, které upravuje práva občanů obdobným způsobem jako manželství.

V případě čl. 12 proto Soud neshledal porušení, když konstatoval, že *„ačkoliv je pravda, že některé signatářské státy rozšířily pojem manželství i na partnery stejného pohlaví, tato skutečnost pouze poukazuje na jejich vlastní vizi, jakou roli má mít manželství ve společnosti a nevyplývá ze základního práva ukotveného v Úmluvě.“*

Schlumpf vs. Švýcarsko (AN 29002/06, 8.1.2009)

V případě Schlumpf vs. Švýcarsko byly stěžovatelce FtM ze strany zdravotní pojišťovny odmítnuty proplatit náklady operace vedoucí ke změně pohlaví, protože stěžovatelka nečekala vnitrostátním právním řádem předepsanou čekací lhůtu dvou let před vlastním chirurgickým zákrokem. Stěžovatelka poukázala na své psychologické utrpení, které bylo působeno její opačnou pohlavní identitou a poukázala na to, že o tom, že náleží k druhému pohlaví věděla již od 40 let, nicméně čekala na to až její děti dorostou, aby mohla vykonávat otcovskou roli. Zároveň také došlo ke smrti její ženy, a proto se rozhodla změnit své pohlaví. Nejprve podstoupila hormonální terapii, následně operativní výkon, ačkoliv byla zdravotní pojišťovnou upozorněna, že taková operace nebude hrazena vzhledem k tomu, že ještě neproběhla dvouletá lhůta. Vzhledem k tomu, že ve vnitrostátních sporech stěžovatelka neuspěla, podala stížnost pro porušení čl. 8 Úmluvy.

Soud tomuto názoru přisvědčil. V rozhodnutí uvedl, že čekací doba byla aplikována mechanicky bez přihlídnutí k věku stěžovatelky (67 let), jejímu zdravotnímu stavu a jiným speciálním okolnostem tohoto případu a tím bylo porušeno jeho právo na respektování soukromí.

P.V. vs. Spain (AN 35159/09, 30.11.2010)

Stěžovatelem je španělská občanka MtF, která před absolvováním operativní proměny měla syna. Při rozvodu (před operativním zákrokem) byly rodičovské práva a povinnosti svěřeny oběma rodičům., zároveň se stěžovatelka jako otec mohla se synem stýkat při střídavé péči. V roce 2004 zažádala bývalá manželka P.V. o zbavení rodičovské způsobilosti, protože P.V. podle ní nejeví o syna zájem a zároveň podstupuje hormonální léčbu směřující ke změně pohlaví, často se také obléká a chová jako žena. P.V. byla shledána soudem jako emocionálně nestabilní, a z toho důvodu byla její možnost navštěvovat syna omezena. V tom spatřovala P.V. porušení práv uvedených v čl. 8 a čl. 14.

Podle názoru Soudu však k porušení nedošlo, neboť rozhodnutí se neopíralo o diskriminaci na základě P.V.iny transsexuality. Rozhodnutí posle Soudu odpovídalo nejlepšímu zájmu dítěte, protože španělské soudy rozhodovaly o přidělení péče na základě emociální nestability, nikoliv na základě její transsexuality.

3. Závěr

Přístup ESLP ve věci transsexuality jednoznačně směřuje k otevřenějšímu pojetí a větší ochraně práv translidí. V současné době před Soudem probíhá řízení Joanne Cassar vs. Malta (AN 36982/11, 1.6.2011), ve kterém stěžovatelka J. Cassar se narodila jako muž, v roce 2005 podstoupila operační změnu pohlaví. Na základě toho civilní soud deklaroval, že je osobou ženského pohlaví. V tomto smyslu byly provedeny i záznamy do rodného listu a jiných dokumentů. Podobně bylo změněno i její křestní jméno. Následně stěžovatelka a její přítel požádali o uzavření sňatku. Jejich žádost však byla odmítnuta. Civilní soud pak poukázal na to, že sňatek by byl v rozporu se zákonem upravujícím sňatky, protože žadatelé jsou stejného biologického pohlaví. Civilní soud argumentoval tím, že změna v administrativních listech byla provedena jen z toho důvodu, aby se nezasahovalo do soukromého života stěžovatelky, nicméně jí nezakládá právo považovat se za ženu pro účely manželství.

Bude zajímavé sledovat, zda Soud i v tomto případě bude postupovat progresivně a rozhodne v souladu se svým evolutivním přístupem nebo naopak dojde k rozhodnutí, které i v této oblasti posílí rozhodovací pravomoci států rozhodovat o tom, co by mělo být chápáno jako manželství.

Zdá se ovšem, že otevřenější přístup v samotném sociálním diskursu otevírá prostor pro otevřenější přístup ESLP, která tímto způsobem může sama jako hybatel tento diskurs ovlivňovat směrem k otevřenější demokratické společnosti pro všechny jedince.

Referenční seznam:

MONOGRAFIE:

Evropská úmluva o lidských právech: komentář. 1. vyd. ,Praha: C.H. Beck, 2012, 1660 s. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-365-3

PERIODIKA:

CAMBELL, A., LARDY, H. Transsexuals – the ECHR in Transition?, Northern Ireland Legal Quarterly, 54(3), s.209-253, 2003.